

31144 - Literatura i Viatge

Informació del Pla Docent

Curs acadèmic: 2023/24

Centre acadèmic: 808-Centre Màsters d'Humanitats del Departament d'Humanitats

Estudi: 8081-Màster Universitari en Estudis Comparatius de Literatura, Art i Pensament

Assignatura: 31144-Literatura i Viatge

Crèdits: 5.0

Idiomes de docència: català

Professorat: Pere Gifra Adroher

Període d'impartició: Segon trimestre

Horari: dilluns de 16:00 a 18:00 (seminaris de 18:00 a 19:00)

Presentació:

Aquest curs pretén oferir una introducció als fonaments teòrics i a les diverses tipologies de la literatura de viatges mitjançant un recorregut per la representació de la Península Ibèrica duta a terme per diferents autors i autores del món anglòfon entre els segles XVIII i XXI. Des d'un punt de vista teòric, s'analitzaran diverses metodologies transversals d'anàlisi de textos de viatges que abracen des de la imagologia fins a l'ecocrítica, passant per la literatura del jo o els estudis sobre el tanaturisme, per citar-ne alguns dels més rellevants. Pel que fa als escriptors i escriptores que caldrà llegir, tot i que l'èmfasi recaurà sobretot en textos dedicats als seus viatges per diferents zones de l'estat espanyol, també es tindran en compte itineraris que comprenen el Principat d'Andorra, Portugal i Gibraltar. Així mateix, atenent a l'esperit comparatiu del Màster, es farà referència a viatgers i viatgeres d'altres tradicions literàries a fi que els estudiants adquireixin una visió global del que el viatge peninsular ha significat per a la cultura occidental durant els darrers tres segles. El curs tindrà una concreció en diversos treballs --individuals o de grup--, que els alumnes exposaran durant les classes o presentaran per escrit a la fi del curs. Entre els autors i autores que es comentaran a classe hi figuren el nord-americà Washington Irving, els britànics George Orwell i Norman Lewis, així com l'irlandesa Hannah Lynch.

Competències generals i associades:

CB6. Tenir i comprendre coneixements que aportin una base o una oportunitat de ser originals en el desenvolupament i/o l'aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.

CB7. Que els estudiants sàpiguin aplicar els coneixements adquirits i la seva capacitat de resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seva àrea d'estudi.

CB8. Que els estudiants siguin capaços d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, tot i ser incompleta o limitada, inclogui reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixements i judicis.

Competències transversals:

CT1. Capacitat de crítica i d'autocrítica.

CT2. Capacitat d'anàlisi i de síntesi.

CT3. Capacitat de relacionar de manera informada coneixements propis de diferents àmbits i disciplines.

Competències específiques:

CE1. Aprofundir en el coneixement d'una especialitat, com són la literatura, l'art i el pensament, i desenvolupar alhora una visió transversal.

RA1. Reconèixer els models teòrics que descriuen les interaccions sistèmiques entre literatura, art i pensament, així com les seves manifestacions pràctiques.

RA2. Dominar instruments de reflexió, d'anàlisi i d'interpretació propis de la formació avançada en les disciplines humanístiques.

RA3. Mostrar coneixements de la producció cultural.

CE2. Que els estudiants hagin demostrat capacitat per relacionar diferents discursos culturals tant des d'una perspectiva contemporània com històrica.

RA1. Analitzar productes artístics procedents de diferents tradicions culturals.

CE3. Elaborar anàlisis comparatives amb aportacions significatives de la literatura, l'art i el pensament.

RA1. Presentar una visió crítica de les orientacions principals de la disciplina i la seva història amb exemples pràctics.

CE4. Que els estudiants mostrin capacitat de reflexió, d'anàlisi i d'interpretació de fenòmens culturals.

RA1. Reflexionar sobre les preguntes i els corrents més importants en el moment actual relacionats amb la disciplina.

RA2. Analitzar i interpretar els problemes de fenomenologia aplicats als estudis propis de la disciplina.

RA3. Aplicar habilitats interdisciplinàries per aprofundir en la interpretació d'un fenomen cultural.

CE5. Que els estudiants hagin demostrat un ús rigorós de mètodes d'investigació per a l'elaboració d'un projecte de recerca que aporti aspectes originals en l'anàlisi d'una temàtica rellevant en el camp dels estudis avançats en humanitats.

RA3. Dominar els conceptes, les tècniques i els mètodes de treball propis de la disciplina.

Objectius formatius:

--Introduir l'alumnat a la comprensió crítica de la literatura de viatges, tot desenvolupant un pensament analític que els permeti reconèixer els diversos biaixos culturals inherents a aquest gènere literari.

- Analitzar rigorosament i reflexionar sobre les principals convencions retòriques d'aquest gènere literari
- Debatre sobre noves idees a partir de les lectures individuals
- Examinar idees d'espai i del jo que apareixen en aquest tipus de textos literaris
- Articular conceptualment alguns dels temes cabdals de la literatura de viatges
- Relacionar la literatura de viatges amb altres àmbits vinculats a l'art i al pensament
- Relacionar la literatura de viatges anglòfona amb la d'altres tradicions literàries

Objectius de Desenvolupament Sostenible:

Igualtat de gènere
Acció climàtica
Pau, justícia i institucions sòlides

Al llarg del curs aquests temes s'aniran treballant des d'una perspectiva comparativa, gràcies a l'estudi de textos de diverses èpoques escrits per viatgers i viatgeres provinents d'entorns socials diferents. L'objectiu és despertar la sensibilitat cap a aquestes problemàtiques globals a través de l'anàlisi de la literatura de viatges.

Prerequisits:

No hi ha prerequisits específics per aquesta assignatura. Es recomana un bon domini de l'anglès llegit.

Continguts:

1. Definició i taxonomia de la literatura de viatges
2. Aproximacions crítiques a la literatura de viatges
3. Els viatgers de la Il·lustració
4. Els viatgers romàntics, l'exotisme i el pintoresc
5. Llibres de viatges i gènere durant el llarg segle XIX
6. Viatges, esport i crisi finisecular
7. Dels feliços anys vint al trauma de la Guerra Civil
8. Itineraris moderns, entre la nostàlgia i el turisme

[Aquests continguts poden ser objecte de modificació].

Metodologia docent:

L'assignatura, d'acord amb la metodologia docent del MECLAP, s'organitza mitjançant 2 hores setmanals d'ensenyament amb el grup sencer i una hora setmanal de seminari, a més a més de les tutories i/o altres activitats formatives que el professor cregui pertinents. Les primeres classes seran de caire teòric i consistiran en una introducció a la literatura de viatges i a alguns mètodes d'anàlisi. La resta de sessions es dedicaran a la lectura i comentari de textos

concrets de viatgers. Tant a les classes plenàries com als seminaris s'encoratjarà el debat i la posada en comú de diferents punts de vista. Per poder ser avaluat caldrà assistir almenys al 80% de les classes.

Avaluació:

La forma d'avaluació de totes les assignatures del màster és l'avaluació continuada. Segons les normes acadèmiques dels màsters oficials de la UPF, l'avaluació continuada s'ha de basar en un mínim de tres fonts d'avaluació, proves o exercicis realitzats durant el període lectiu de classes. Per fonts d'avaluació s'ha d'entendre pràctiques de seminaris, ressenyes, informes de lectura, informes orals, esquemes o propostes per treballs, treballs en equip, etc. Convindrà que aquestes fonts siguin objectivables i estiguin documentades. Es poden afegir, a més a més, altres criteris com la participació en les discussions a classe.

Atès que l'avaluació continuada és aquella que es realitza durant el període lectiu, tots els materials a avaluar en les assignatures del màster tenen com a termini màxim de presentació l'últim dia del període d'exàmens del trimestre en què s'imparteix l'assignatura, període establert al calendari acadèmic de la UPF. Les normes acadèmiques dels màsters oficials de la UPF estableixen que hi ha una única convocatòria per curs acadèmic per cada assignatura o activitat formativa.

Per obtenir una avaluació satisfactòria caldrà haver participat de forma activa i amb una preparació prèvia en almenys un 80% de les sessions (no s'admetran més de dues absències sense justificar). L'avaluació es basarà en els següents exercicis:

- Una presentació oral que tindrà lloc en un dels seminaris (10%)
- Una recensió d'un llibre (aprox. 3 pàgs.) a escollir entre una selecció que es proposarà a l'inici del curs (20%)
- Un diari de l'assignatura d'una extensió mínima de 12 fulls (Times 12 amb espaiat d'1,5) on es relacionin amb un esperit transversal els textos i qüestions comentats a classe amb altres inquietuds i/o interessos de l'estudiant, sempre des de la perspectiva de la literatura de viatges (70%)

Bibliografia i recursos d'informació:

Moltes de les obres que es comentaran a classe, principalment si es tracta d'articles, capítols de llibres o de llibres sencers digitalitzats sobre els que ja no hi ha drets d'autor, estaran disponibles a l'inici del trimestre a l'aula global de l'assignatura. Les altres caldrà adquirir-les o demanar-les en préstec a la biblioteca. La següent bibliografia, molt bàsica, es redueix a unes mínimes referències i és orientativa. A classe se'n donarà una altra més detallada i especialitzada que servirà de referència a qui vulgui endinsar-se en els estudis sobre la literatura de viatges,

Bibliografia bàsica:

- Washington Irving, *Cuentos de la Alhambra*
- Hannah Lynch, *Hannah Lynch and Spain: Collected Journalism of an Irish New Woman, 1892-1903*.
- George Orwell, *Homenatge a Catalunya*
- Norman Lewis, *Una tumba en Sevilla*

Bibliografia complementària:

Adams, Percy G. 1983. *Travel Literature and the Evolution of the Novel*. Lexington: The University Press of Kentucky.

Alburquerque, Luis. 2006. "Los 'libros de viajes' como género literario" dins Manuel Lucena Giraldo & Juan Pimentel (eds.). *Diez estudios sobre literatura de viajes*. Madrid: CSIC. 66-87.

Alburquerque, Luis. 2011. "El 'relato de viajes': hitos y formas en la evolución del género". *Revista de Literatura*, 73 (145), 15-34.

Almarcegui, Patricia. 2008. "Viaje y literatura: Elaboración y problemática de un género". *Letras*, 57-58, 25-29.

Borm, Jan. 2004. "Defining Travel: On the Travel Book, Travel Writing and Terminology" dins Glen Hooper & Tim Youngs (eds.), *Perspectives on Travel Writing*, Aldershot: Ashgate. 13-26.

Bou, Enric. 1993. *Papers privats: assaig sobre les formes literàries autobiogràfiques*. Barcelona: Edicions 62.

Burns Marañón, Tom. 2000. *Hispanomanía*. Barcelona: Plaza y Janés.

Buzard, James. 1993. *The Beaten Track. European Tourism, Literature, and the Ways to 'Culture', 1800-1918*. Oxford: Oxford University Press

Champeau, Genevieve. 2004. "El relato de viaje, un género fronterizo" dins Champeau, Genevieve (ed.), *Relatos de viajes contemporáneos por España y Portugal*. Madrid: Verbum. 15-31.

Das, Nandini & Tim Youngs. 2019. "Introduction". *The Cambridge History of Travel Writing*. Cambridge: Cambridge University Press. 1-16.

Garolera, Narcís. 1998. *L'escriptura itinerant. Verdaguer, Pla i la literatura de viatges*. Lleida: Pagès Editors.

Gifra-Adroher, Pere. 2000. *Between History and Romance: Travel Writing on Spain in the Early Nineteenth-Century United States*. Madison, NJ: Fairleigh Dickinson University Press.

Glaser, Elton. 1991. "Hydra and Hybrid: Travel Writing as a Genre". *North Dakota Quarterly*, 59 (3), 48-53.

MacCannell, Dean. 1989. *The Tourist: A New Theory of the Leisure Class*. Nova York: Schocken Books.

Mitchell, David. 1990. *Travellers in Spain*. Londres: Cassell.

Pordzik, Raph. 2005. *The Wonder of Travel*. Heidelberg: Universitätsverlag Winter.

Roberson, Susan (ed.). 2001. *Defining Travel: Diverse Visions*. Jackson: University of Mississippi Press.

Robertson, Ian. 1988. *Los curiosos impertinentes*. Barcelona: Ediciones del Serbal.

Ruiz Mas, José. 2003. *Libros de viajes en lengua inglesa por la España del siglo XX*. Jaén: UNED.

Thompson, Carl. *Travel Writing*. Nova York: Routledge, 2011.

Youngs, Tim & Peter Hulme (eds.) 2002. *The Cambridge Companion to Travel Writing*. Cambridge: Cambridge University Press.